

Μακεδονικά

Τόμ. 23, Αρ. 1 (1983)

Νικολάου Κρουσουλούδη, Ο βίος και το έργο του εθνομάρτυρος μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου (1776-1822)

Αθαν. Αγγελόπουλος

doi: [10.12681/makedonika.356](https://doi.org/10.12681/makedonika.356)

Copyright © 2014, Αθαν. Αγγελόπουλος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Αγγελόπουλος Α. (1983). Νικολάου Κρουσουλούδη, Ο βίος και το έργο του εθνομάρτυρος μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου (1776-1822). *Μακεδονικά*, 23(1), 415-416. <https://doi.org/10.12681/makedonika.356>

γίστηκε ἀπ' τὴν Κοινότητα καὶ τὰ μοναστήρια καὶ στάλθηκε τὸ μὲν πρωτότυπο στὸν βασιλέα Κωνσταντῖνο "τὸν ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους διάδοχον τῶν αὐοιδίμων Αὐτοκρατόρων, τῶν ἱδρυτῶν τῶν ἱερῶν μονῶν", ἀντίγραφα δὲ στὴ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, σὲ ὅλες τὶς κυβερνήσεις τῶν Ὁρθοδόξων κρατῶν καὶ στὰ μέλη "τῆς ἐν Λονδίῳ Πρεσβυτικῆς Συνδιάσκεψης". Ἡ εἰκόνα τοῦ "Ἄξιόν Ἔστι" τυπώθηκε καὶ στὶς ἐπίσημες ὁμολογίες τοῦ ἔθνικοῦ ἀγιορειτικοῦ δανείου τοῦ 1931, μετὰ τὴν ἀνεκτίμητη προσφορά ἀπ' τὰ μοναστήρια τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῶν ἀγιορειτικῶν μετοχιῶν πρὸς ἀποκατάστασι τῶν ἀκτημόνων καὶ τῶν προσφύγων τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς. Τὸ 1963, μὲ ἀφορμὴ τὸν ἐπίσημο ἐορτασμό τῆς χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἡ πάνσεπτη εἰκόνα μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος καὶ μὲ τὴ συνοδεία μητροπολιτῶν, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν, τὸν ἀντιπροσώπων τῶν μονῶν, τῶν διακονητῶν τοῦ Πρωτάτου κ.ἄ., μεταφέρθηκε στὴν Ἀθήνα, ὅπου τὴν ὑποδέχθηκαν μὲ ἐξαιρετικὲς τιμὲς, βαθύτατῃ εὐλάβειᾳ καὶ συγκίνησιν. Πλήθος πιστῶν τῆς πρωτεύουσας εἶχαν ἔτσι τὴν εὐκαιρίαν νὰ προσκυνήσουν τὴ σεβάσμιαν καὶ ἱστορικὴν εἰκόνα, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ ἐβγαίνει ἀπὸ τὸ ἱερὸ λίκνο τῆς». Ἀπὸ τῆς 35 εἰκόνες ἀξιολογότερες εἶναι οἱ εἰκόνες-ἀντίγραφα «Ἄξιόν Ἔστι», ἱστορικῆς δὲ καὶ ἔθνικῆς σημασίας ἔχει ἡ ὑπ' ἀριθμ. 25, ποὺ παριστάνει τὴν εἰκόνα «Ἄξιόν Ἔστιν», σὲ ὁμολογία τοῦ ἔθνικοῦ ἀγιορειτικοῦ δανείου τοῦ 1931. Στὴν ὁμολογία αὕτῃ γράφονται τὰ ἑξῆς: «Ἑλληνικὴ Δημοκρατία. Ἐθνικὸν ἀγιορειτικὸν δάνειον 6% τοῦ 1931 (νομ. 5377). Ὁμολογία ὑπ' ἀριθμ. 4 ἔτι δραχ. 900.000 ἐκδιδομένη δυνάμει τοῦ ἀνωτέρω νόμου 5377 καὶ τοῦ ἀπὸ 6 Νοεμβρίου 1933 Προεδρικοῦ διατάγματος. Δυνάμει τοῦ παρόντος τίτλου καὶ συμφώνως τῇ ὑπ' ἀριθμ. 288/933 ἀποφάσει τοῦ προέδρου τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐφετῶν ἐκδίδεται κατὰ τοὺς παρακατιόντας ὅρους τῆς γενικῆς ὁμολογίας καὶ ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς μονῆς Σίμωνος Πέτρας ἡ παρούσα ὁμολογία ὀνομαστικῶς κεφαλαίου ἐκ δραχ. ἑνεακοσίων χιλιάδων ἐπὶ τόκῳ 6% ἐτησίως συνιστωσὴν τὸ τμήμα τοῦ μετοχίου Πλεῦκος. Ὁ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν δηλοῖ καὶ ὑπόσχεται ὅτι τὴν 15 Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους, θέλousι καταβάλλεσθαι εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου εἰς τὴν ἀνωτέρω μονὴν ἢ ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω κεφαλαίου ἀντιστοιχούντες ἐτήσιοι τόκοι ἐκ δραχμῶν πεντηκοντα τεσσάρων χιλιάδων (54.000). Γίνεται μνεῖα ὅτι καταβληθέντων τῶν μέχρι τῆς 14 Ἀπριλίου 1933 ὀφειλομένων τόκων ἡ δυνάμει τῆς παρούσης ὁμολογίας ἀπορρέουσα ὑποχρέωσις πληρωμῆς τοιούτων ἀρχεται ἀπὸ τῆς 15 Ἀπριλίου 1933. Κείμενον γενικῆς ὁμολογίας. Πρὸς πληρωμὴν τοῦ τμήματος τῶν ἀπαλλοτριωθέντων κτημάτων τῶν ἱ. μονῶν Ἁγίου Ὄρους ἐπετράπη δυνάμει τοῦ νόμου 5377 ἡ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐκδούσι ὁμολογιακοῦ δανείου, ὀνομαστικῶς κεφαλαίου ἴσου πρὸς τὸ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ρηθέντος νόμου ἐξευρισκόμενον τμήμα. Αἱ ἐν λόγῳ ὁμολογίαι ὡς ἐκ τῆς προελεύσεως αὐτῶν εἰσὶν κατὰ ρητὴν τοῦ νόμου διάταξιν ἀνεπίδεκτοι οἰασθῆναι μεταβιβάσεως, τὸ δὲ κεφάλαιον αὐτὸν ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου θεωρεῖται πάγιον ἀποδίδον ὡς ἐκ τοῦτου διηνεκῇ σταθερὰν πρόσοδον. Ἐν ἈθINAIS τῇ 1 Ὀκτωβρίου 1934. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Δ. Χέλμης. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ δημοσίου χρόου (ὑπ. δυσ.). Εὐχὴ μας εἶναι ὁ Ἀγιορείτης λόγιος μοναχὸς Ἰουστίνος νὰ προσφέρει στὴν ἔρευναν καὶ ἄλλους παρόμοιους ἱστορικοὺς-πνευματικὸς καρποὺς ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος.

Ἄριστοτέλειο Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης

ΑΘΑΝ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Νικολάου Κρουσουλούδη, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἐθνομάρτυρος μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου (1776-1822), Θεσσαλονικὴ 1931, σσ. 224 + 12 εἰκ.

Ὁ συγγραφεὺς, Χίος τὴν καταγωγὴν, καταπιάνεται μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον θέμᾳ ἀποκα-

θιστὰ πρῶτος αὐτὸς πληρέστερα τὸν βίον καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἑθνομάρτυρα μητροπολίτη Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου καὶ συμβάλλει ἔτσι μαζί με ἄλλους στὴ σωστὴ προβολὴ τοῦ κεφαλαίου τῆς Ἐκκλησίας στοὺς ἀγῶνες τοῦ Γένους ἐπὶ τουρκοκρατίᾳ. Σὲ τρία βασικὰ μέρη ἀσχολεῖται, πρῶτον μετὰ τὴν ἀρχικὴ σταδιοδρομίᾳ τοῦ ἑθνομάρτυρα μετὰ τὸν τίτλον «Ὁ Παντολῶν Φραγκιάδης» (σσ. 33-51), στὴ συνέχεια στὸ δεύτερον μέρος ἀναφέρεται στὴ δράση του τὴν ἐπισκοπικὴν, τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν ποὺ καταλήγει στὸ μαρτύριόν του μετὰ τίτλον «Ὁ μητροπολίτης Χίου Πλάτων» (σσ. 55-138) καὶ στὸ τρίτον ἐπεκτείνει τὴν ἔρευνα τῆς καταξίωσης τοῦ ἑθνομάρτυρα κληρικοῦ μέχρι σήμερον μετὰ τίτλον «Μνήμη τοῦ ἑθνομάρτυρος Πλάτωνος» (σσ. 141-172). Σπουδαία νέα συμβόλη τοῦ συγγραφέα εἶναι ἡ δημοσίευσιν σὲ παράρτημα 21 ἐγγράφων, ἀπὸ τὰ ὅποια τὰ 15 γιὰ πρώτην ἔρχονται στὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, κατὰλληλα ὑπομνηματισμένα. Ἡ βιβλιογραφία ποὺ προηγεῖται εἶναι πλήρης (σσ. 12-28), τὸ δὲ εὐρετήριο ποὺ κατακλείει τὴν ἐργασίαν (σσ. 201-247) ἀρκετὰ κατατοπιστικόν. Ἀπὸ τὶς φωτογραφίες ποὺ δημοσιεύονται συγκίνησιν προκαλεῖ ἡ ὕψ' ἀριθμ. 10, ποὺ δείχνει τὴν εἰσοδὸν τῆς σκοτεινῆς φυλακῆς τοῦ Φρουρίου Χίου, ὅπου κλείστηκε ὁ ἑθνομάρτυρας Πλάτων τὴν 28 Ἀπριλίου 1821 καὶ ἀπὸ τὴν ὁποία ὁδηγήθηκε στὴν ἀγχόνην μετὰ ἓνα ἔτος, τὴν 23 Ἀπριλίου 1822. Στὸν φιλόπονον ἔρευνήτῃ εὐχόμεσθα νὰ συνεχίσῃ τὶς ἔρευνάς του πᾶν τὴν ἴδιαν προσωπικότητα, γιὰ νὰ καλύψει μερικὰ ἀκόμα βιογραφικὰ κενὰ, ὁλοκληρώνοντας ἔτσι τὴν ἀξιόλογον, οὕτως ἢ ἄλλως, ἐργασίαν του.

Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης

ΑΘΑΝ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Γ. Ράπτη, Πιερίκᾳ Χρονικά, Κατερίνη 1983, σσ. 240.

Εἶναι τὸ πρῶτον τεῦχος ποὺ ἐκδόθηκε στὴν Κατερίνη μετὰ ἐπιμέλειαν καὶ διεύθυνσιν τοῦ Λιβαδίτη φιλόλογου καθηγητῆ Γ. Ράπτη καὶ μετὰ συμπαραστάσιν τῆς Πολιτείας, συγκεκριμένα τῆς καθηγήτριας Μαρίας Ἀρσένῃ, Νομάρχῃ Πιερίας, ποὺ καὶ γι' αὐτὸ ἔχει τὸ τεῦχος αὐτὸ στὴν ἀρχὴν τὸν χαιρετισμόν της. Κάθε ἐκδοσὸς ποὺ προβάλλει τὴν ἱστορίαν καὶ τὸν πολιτισμὸν κάποιου τόπου πρέπει νὰ καλωσορίζεται θετικὰ ἀπὸ τὸν ἔρευνήτῃ. Ἡ Πιερία ἐξάλλου εἶναι ἓνα διαμέρισμα, τὸ ὅποῖον ἔχει ἀγνωστα ἀκόμη πολλὰ ἱστορικὰ ἀποθέματα ποὺ περιμένουν τοὺς ἱστορικοὺς ἔρευνήτας. Μέχρι τώρα ἔχουν γίνῃ, κύρια ἀπὸ τὸ 1954 κ. ἐ., δηλαδὴ ἀπὸ τότε ποὺ σὰν πνευματικὸς ἡγέτης τοῦ τόπου ἐκλέχτηκε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ὡς μητροπολίτης Κίτρους ὁ Βαρνάβας Τζωρτζάτος, ἀξιόλογες προσπάθειες πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς προόδου τοῦ τόπου καὶ ἔχουν ἐκδοθεῖ γενικὲς καὶ εἰδικὲς ἐργασίες γιὰ τὴν Πιερίαν, ὅλες στὸ μέτρο τοῦ δυνατοῦ ἀξιοπρόσεκτες. Σὰν συνέχεια αὐτῆς τῆς συνολικῆς προσπάθειας βλέπουμε μετὰ πολλὴν χαρὰ καὶ τὴν νῆα αὐτῇ πνευματικῇ καρποφορίᾳ. Ὁ συγγραφέας μετὰ πολλὴν ὀρεξὴν καὶ καλὴν μέθοδον θέλει σὲ ἑξὶ μέρη νὰ μᾶς δώσῃ στὴν ἀρχὴν γεύσιν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν (σσ. 9-48), τὴ μυθολογίαν (σσ. 49-78) τῆς Πιερίας καὶ νὰ προβάλλῃ ἀγνωστας πτυχὰς τῆς ζωῆς της, ὅπως τὶς ἀποκαλύπτουν γνωστοὶ συγγραφεῖς (π.χ. Δ. Παντερμαλῆς, Κ. Ρωμαιοῦ, Στ. Παπαδόπουλος) καὶ νὰ ἐπιμείνῃ ἰδιαίτερα στὰ λαογραφικὰ στοιχεῖα της, παλιὰ καὶ νέα, ἐντόπια καὶ προσφυγικὰ (σσ. 93-134). Τελειώνει μετὰ τὶς «λογοτεχνικὰς σελίδας» (σσ. 137-188) καὶ μετὰ τὸν «παλμὸν τῆς ἐπικαιρότητας» (σσ. 191-236). Εὐχὴ μᾶς εἶναι νὰ ἔχει ἀνοδικὴν πορείαν ἡ ἐκδοσὴ αὐτὴ καὶ νὰ εἶναι ὄχι μόνον συλλεκτικὴ, ποὺ καὶ αὐτὸ πρέπει, ἀλλὰ νὰ γίνῃ καὶ ἐρευνητικὴ γιὰ νὰ μπορεῖ ὁ εἰδικὸς νὰ τὴν χρησιμοποιεῖ καὶ ὡς πηγὴν ὅταν θέλῃ νὰ ἀσχοληθῇ μετὰ τὴν Πιερίαν.

Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης

ΑΘΑΝ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ